

CYNGOR CYMDEITHAS LLANFACHRAETH
COFNODION CYFARFOD A GYNHALIWYD 24ain CHWFROR 2026
FESTRI PONT YR ARW, LLANFACHRAETH

PRESENNOL

Cyng. M Woodward (Cadeirydd) Cyng. W G Roberts (Is-Gadeirydd) I G Evans, Cyng Sirol Ms J Lewis ar Clerc D Owen.

YMDDIHEURIADAU. Cyng. Mrs G Griffiths Cyng. Ms D Hughes.

CYNGHORWYR DATGAN DIDDORDEB. Neb.

COFNODION 27ain IONAWR 2026 YN GYWIR. Cynnig Cyng. I G Evans, eilio Cyng. W G Roberts.

CODI O'R COFNODION.

PCSO. Beth Pearson.

Mae'r Plismones yn ei chael yn anodd i fynychu y Cyngor ar ein nosweithiau, oherwydd ei bod yn methu a newid ei sifft. Gobeithi'r yn y dyfodol agos y gellir ddod dros y dyrswbnc.

CYNLLUNIO GWLAD A THREF 1990.

1. Dim.

PENDERFYNIADAU CYNLLUNIO.

2. FPL/2025/157. Cais llawn ar gyfer creu trac mynediad newydd yn:- Storws, Llanfigael.
Caniatad.
Derbyn y wybodaeth. Y Cyngor wedi ei gefnogi.

GOHEBIAETH. CYNGOR YNYS MÔN.

3. Swyddog Polisi – Rhian W Jones.
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr – Holiadu'r Iaith Gymraeg.
Gofyn am gefnogaeth i ddeall sut mae'r Gymraeg yn cael ei ddefnyddio mewn Meddygfeydd a Chanolfan Meddygol.
[Chd Y Gymraeg-HoliadaurDefnyddiwrGwasanaeth](#)
Derbyniwyd y wybodaeth, dim crybwylliad gan y Cyngorwyr. Yn gweithredu mwy ac unigoliaeth.

4. Swyddog Cyfranogiad Tenantiaid – Nikki Jones.
Cronfa Amgylcheddol a Gwella Cymunedau. 1af – 28ain Chwefror 2026.
Arian yn caniatáu i denantiaid a phreswylwyr wneud cais am grant o hyd £5,000 ar gyfer prosiectau amgylcheddol i wneud a Stadiau y Cyngor yn lleoedd mwy diogel, taclusach a brafiach i fyw.
Dau Gategori newydd eleni.

1. Arian blynyddol o hyd at £500 (Ar gael drwy'r flwyddyn)
2. Arian o hyd at £5,000 bob dwy flynedd.

01248 752200 neu tenants@ynysmon.llyw.cymru

Derbyniwyd gany Cyngor heb unrhyw sylw. Fe oedd Mr B Rowlands ar Bwyllgor Tenantiaid y Cyngor Sir ar un amser. Os ydyw mae yn bosib gall weithredu i'r Pentref.

5. Swyddog Cefnogi Polisi a'r Gymraeg – Mared Thomas.
Adolygiad Cymunedol o Drefniadau Etholiadol. Pleidleisio ac Etholiadau.
Ymgynghoriad cychwynol yn dechrau yn syth ac yn cau 13eg Mawrth 2026.
Gofyn yn garedig am ymatebion:-

GwasanaethauDemocrataidd@ynysmon.llyw.cymru

Derbyn y wybodaeth, ar y noson nid oedd unrhyw sylw. Teimlad eto na ymatebion i unigolion yw.

GOHEBIAETH ARALL.

6. Maes Chwarae Plant Llanfachraeth.
Archwiliad Chwarterol – Mr Medwyn Owen.
Sbwriel. Bin wrth y fynediad yn dri chwarter llawn, caead wedi torri. Yr un wrth y bel fasgiad chwarter llawn. Dim byd yn codi helynt, chwilio am gael ailosod bin newydd. Y ffens metal mewn cyflwr da. Y giat fawr heb glo. Rhaid edrych i mewn i hyn, ychydig wythnosau yn ol rhoddwyd cadwyn a clo newydd ar y giat. Beth sydd wedi digwydd???. Y giat bach ar goll, mae hon wedi cael ei thorri oddiar y bachau ac wedi ei dwyn. (Angen ailosod) Y Seddau a'r Byrddau, mae un angen sylw, y Clerc am gysylltu i ddatruso'r cymhlethdod. Mae'r Coed a'r Gwrych mewn cyflwyr boddhaus.
Bydd amnaid o gyfeiriad pwy sydd yn berchnogion a cyfrifoldeb o'r arwynebedd a gwybodaeth yn cael ei osod yn fuan ar y giat (ffens) Lle bydd Hysbysford newydd yn cael ei osod ar wyneb y Neuadd, yn lle yr un sydd yn bodoli ar yr un amser. Mae y glaswellt angen ei dorri, a bydd hyn yn cael ei wneud yn fuan, y tywydd wedi rhy wlyb. Bydd angen i'r Cynghorwyr cael cerddediad I weld y sefyllfa.

RHODDION.

7. Dim.

PLWYFOL.

8. Neuadd Bentref Llanfachraeth.
Mae newidaidau yn digwydd yn y Neuadd, gyda ond un Ymddiriedolwr, ar ol marwolaeth sydyn Mr W Griffiths. Cafwyd trafodaeth a soniwyd am y Cyngor fod yn Brif Ymddiriedolwr y Neuadd (Ond y Cynghorwyr ddim y Ymddiriedolwyr) Cyfethol grwp o'r Pentref yn ymddiriedolwyr i redeg y Neuadd, yn adrodd i'r Cyngor.

9. Mae tyllau yn Lon y Felin am Aber Alaw wedi ei cwblhau.

10. Mae arian wedi cael ei hel yn y Pentref (Gwesty'r Holland) tuag at Dyfais Cyfeirydd Cyflymder. Drwy gynnig Cyng. W G Roberts, eilio Cyng. I Evans i dderbyn yr arian, ar Cyngor i weithredu gyda'r Cyngor Sir sydd yn barod i'w osod.

MATERION ARIANNOL.

11. RHEDEGOL £3,945.94.

12. CYNILO. £57.68.

I'W TALU.

13. Clerc £372.75. M Owen ((Archwilio) £54.80

Derbyn Cydbwysedd Cyfrif a talu y dyledion I gyd. Cynnig Cyng. I G Evans eilio Cyng. W G Roberts.
D Owen (Clerc)

CYNGOR CYMDEITHAS LLANFACHRAETH COMMUNITY COUNCIL
MINUTES OF MEETING HELD ~~31~~²⁴ FEBRUARY 2026
VESTRY PONT YR ARW, LLANFACHRAETH

PRESENT.

Cllr. M Woodward (Chairman) Cllr. W G Roberts (Vice-Chairman) I G Evans, County Cllr. Ms J Lewis and Clerk D Owen.

APOLOGIES. Cllr. Mrs G Griffiths, Ms D Hughes.

COUNCILLORS DECLARING INTEREST. None.

MINUTES OF 27th JANUARY 2026 AS CORRECT. Prop Cllr. I G Evans, sec Cllr. W G Roberts.

MATTERS ARISING FROM MINUTES.

PCSO. Beth Pearson.

The Policewoman is finding it difficult to attend the meeting in the evenings, as she is unable to change her shift. Hopefully in the near future the problem can be rectified.

TOWN AND COUNTRY PLANNING 1990.

1. None.

PLANNING DECISIONS.

2. FPL/2025/157. Full application for the creation of a new access track at:- Storws, Llanfigael.

Granted.

Information accepted. The Council had supported.

CORRESPONDENCE. ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL.

3. Policy Officer – Rhian W Jones.

Betsi Cadwaladr University Health Board – Welsh Language Questionnaire.

Seeking support to understand how the Welsh is used in Surgeries and Medical Centres.

[Chd Y Gymraeg-HoliadaurDefnyddiwrGwasanaeth](#)

The Information accepted, with no mention from the Councillors. Operating more with individuality.

4. Tenant Participation Officer – Nikki Jones.

Environmental and Community Improvement Fund. 1 – 28 February 2026.

Funds for Tenants and Inhabitants to make an application for a grant up to £5,000 for Environmental projects to make Council Estates, safer, tidier and more pleasant to live.

Two Categories:-

1. Annual Cash up to £500 (Throughout the year)
2. Cash up to £5,000 every two years.

01248 752200 or tenants@ynysmon.llyw.cymru

Accepted by the Council without any particular views. Mr B Rowlands used to be on the Committee of the Anglesey Council Tenants at one time. Possibly is still acting for the Village.

5. Policy and Welsh Language Support Officer – Mared Thomas.
Community Review – Election arrangements – Voting and Electoral.
Consultaion immediatley until 13th March 2026.

Responds greatfully requested:-

GwasanaethauDemocrataidd@ynysmon.llyw.cymru

The information accepted on the night, there were no views. Felt again it was for individuals.

OTHER CORRESPONDENCE.

6. Playing Field Llanfachraeth.

Quarterly Inspection – Mr Medwyn Owen.

Rubbish Bin by the entrance three quarter full, lid broken. The one by the Netball quarter full. Nothing causing any bother, only looking to replace the bin. The metal fence in good condition. The big gate without a lock. Must look into this, a few weeks ago a new chain and padlock was installed, what has happened???. The little gate is missing, broken off its hinges and stolen possibly on somebody's garden. (Need replacing) The Seats and Table, one need attention, The Clerk to look for somebody to rectify. The Trees and Hedges are in satisfactory state.

Sign of the ownership, responsibility and information will be up very soon on the gate. The New Notice Board on the Villag Hall, will also be replacing the existing at the same time.

The grass needs cutting, and it will be done in early April. The Councillors will have to have a walk about.

DONATIONS.

7. None.

PAROCHIAL.

8. Village Hall Llanfachraeth.

Changes are taking place regarding the Hall, with only one Trustee left after recent death of Mr W Griffiths. It was debated and mentioned for the Council to be the main Trustees. (But the Councillors would not be Trustees) Cooperate group from the village as Trustees to run the Hall, reporting to the Council.

9. The pot holes in Lon y Felin have now been completed.

10. Money has been collected in the Village (Holland Hotel) towards a Speed Indicator Device (SID) Prop Cllr. W G Roberts, sec Cllr. I G Evans to accept the money and the Council to deal with the County Council. They will install.

FINANCIAL MATTERS.

11. CURRENT. £3,945.94.

12. DEPOSIT. £57.68.

TO PAY.

13. Clerk £372.75. M Owen (Inspection) £54.80.

Balance of Account accepted and all debts paid. Prop Cllr. I G Evans, sec Cllr. W G Roberts.

D Owen (Clerk)